

agiterer stærkt for at faa Arbejderne til at drikke det. Jeg vil bede det ærede Medlem om at oplyse os om, hvorfor de socialdemokratiske Førere ikke med Styrke have kastet sig over andre kooperative Foretagender. Hvorfor er der f. Eks. ikke her i Landet en Bevægelse i Arbejderkredse i Retning af Brugsforeninger, det har jo været en mægtig Løftestang, efter hvad man ved, for Arbejderne i Udlandet. Hvorfor ere Arbejderne ikke med i denne Bevægelse? I Stedet for at se ned paa Bønderne, skulde de lære af dem at slutte sig sammen i Andelsforetagender, det vilde være Vejen til at faa det fulde Udbytte af Arbejdet, som Arbejderne bør have, og som jeg af et godt Hjerte kan unde dem. Der vilde ikke være noget i Vejen for, at Arbejderne kunde efterligne Landbruget paa mange Omraader ved Sammenslutning og ved at tage Produktionsmidlerne i deres Tjeneste, og hvis man saa ikke var for fornem overfor Landbostanden, var der jo en stor Mulighed for Samvirken mellem Landbruget og de fagorganiserede Arbejdere i Andelsforetagender, i Andelsproduktionsforeninger. Det vilde vel nok gaa ud over nogle Mellemhandlere, men være til Gavn baade for Arbejderne og for Landmændene. Derfor synes jeg ikke, man gør klogt i at søge at uddybe den Kløft, der er mellem Bondestanden og Byerne — den kan være stor nok i Forvejen —, men det gør man ved den ringeagtende Maade, hvorpaa man i Almindelighed ser paa Bønderne.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 13de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Meyer: Det ærede Medlem maa slet ikke have kunnet forstaa mig, hvis han mener, at der i mine Udtalelser skulde have ligget blot den allerfjerneste Antydning af en Haan mod Bondestanden. Jeg er saa langt derfra, at jeg tværtimod kan sige, at jeg — uden i øvrigt at skulle godkende Bondestandens politiske Standpunkt — anser den frit stillede, uafhængige Bonde for paa sin Vis at være et Ideal for menneskelig Frihed. Hvis man kunde beholde dette Ideal, vilde det være det bedste, man overhovedet kunde stræbe hen imod, men Udviklingen gaar nu andre Veje. Jeg er saa langt fra at ville føje nogen Haan til overfor Bondestanden, at jeg overalt, hvor jeg har kunnet faa Lejlighed dertil, har fremhævet dens udmærkede Deltagelse i dansk Aandsliv og slet

ikke, som det ærede Medlem tror, mener, at en Bonde er en Mand uden Aandsliv. Jeg har fremhævet den store Højskolebevægelse, de store økonomiske Foretagender og Bondestandens Deltagelse i dansk Politik og mener, at den der har udrettet meget Kulturarbejde. Det ærede Medlem tager derfor højlig fejl, hvis han mener, at mit Parti eller jeg skulde ville tilføje Bondestanden nogensom helst Haan. Jeg maa maaske sige, at den Opfattelse, som Bondestanden navnlig i de senere Aar har haft af Arbejderklassen, har ikke altid været saaledes, at vi synes, at den her har gjort Gengæld. Dens Tro paa, at Arbejderklassen er inde i en moderne Kultur, der siger: „Lad staa til, ligegyldigt hvordan det gaar,“ er fuldstændig fejl. Jeg er tilbøjelig til at sige, at der tværtimod hos Arbejderklassen opelskes en Følelse af Tarvelighed, uden at dette betyder et Underforbrug, en Følelse af, at man ikke skal leve med i Livets vilde Løb, men vide, hvorledes man overhovedet hævder sig i Kampen for Tilværelsen paa bedst mulig Maade, hvad ogsaa Afholdsbevægelsen paa sin Vis søger at lære Arbejderne.

Det er heller ikke nødvendigt at komme ind paa en Diskussion om Individets Ansvar — hvad min Tid heller ikke tillader —, men jeg tror ikke, at der er en eneste af os, der kan staa frem og sige, at han er et Produkt af sin egen Opdragelse. Der er saa mange Omstændigheder, som paavirke det enkelte Individ, saa at vi ikke alene slæbe med vore egne Synder, men ogsaa med en hel Del af Fortidens. Jeg maa desværre holde op nu, men skal saa tage Ordet senere for at tale lidt om Stjerneølet.

Formanden: Folketingsmanden for Odense Amts 3die Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Pinstrup: Jeg vil takke det ærede Medlem for hans hensynsfulde Udtalelse, og jeg vil bede ham paavirke sin Presse til at føre en lignende Tone, navnlig den store „Social-Demokraten“ i København, for saa vilde denne Diskussion her ikke have været forgæves.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 13de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Meyer: Jeg er nu i det heldige Tilfælde at kunne tale lidt om Stjerneølet.